

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI
Strada Regală, 6

DIRECTORI:
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL:
10 Lei pe an

POEZII INEDITE DE EMINESCU

S O N E T

Staū în cerdacul tăū... noaptea-ī seninā,
De-asupra-mī crengī de arbori se întind,
Crengī mari în flori de umbrā mă cuprind,
Și vîntul mișcă arbori'n grădinā.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dar prin fereastra ta eū staū privind
Cum tu te uiți cu ochii în luminā,
Aī obosit, cu mīna ta cea finā
In val de aur părul despletind.

L'ai aruncat pe umăr de mirare,
Desfacī visînd pieptarul de la sîn,
Incet te-ardicī și suflī 'n luminare...

De-asuprā-mī stele tremurā prin ramurī,
In întunec ochii meī rămîn,
Ș'alături luna bate trist în geamurī.

din «BOGDAN DRAGOȘ»

SCENĂ

ANA : S'aũ dus.

(*Ascultă la ușă*)

O clipă numai... apoi... iar singurică.
 Mî-e dor... așa îmi e de dor în cit mi-e frică.
 Ah! iarăși de-acum toate ochind de după horn,
 Am să ascult din codri duiosul glas de corn,
 Atunci Prichiciu motanul încet are să toarcă,
 Prichiciu, motanul harnic și dragu mamei..
 (*Sperioasă*) Par'că

S'aude în ferești că bate cine-va...

(*Rîde*) Nu e...

O! luna dintre dealuri cît de frumos se sue
 Și sufletul mi-l umple de-o jale mare... mare...
 Aș vrea acum prin codri să rătăcesc călare,
 Un an întreg acasă să nu mă mai întorn,—
 Să-mi sune peste virfuri duiosul glas de corn...

(*Pauză*)

Mama-mî tot zice : «Fată, închide uș, ferești.
 «Ades vin sburătorii cei falnici din povești,
 «Și pot să te răpească... Te duc departe 'n lume...

(*Indărătnic*)

— «O las să vie, mamă!...» Dar nu... acestea-s glume
 «Și — zice mama, — foarte frumoși sînt, la vorbire
 «Ei aũ un farmec, care te umple de răpire...
 «Dar — zice mama — dacă te va cuprinde bine,
 «Din cap îți scoate ochii și sîngele din vine...
 — Aș! toate astea-s vorbe, îmi par niște povești.
 — Mai știi, adevărate pot fi! să te gîndești...

(*Incepe a-și despletii părul*)

Și despletitul ăsta!

(*Se uită la păr*) Ce lung e de-l desfac.

Cum îi să nu-l acopăr cu florî de liliac.

(S'așează pe scaun. Unește minile)

Ciudat! De-o vreme 'ncoace nimica nu-mi mai place,
Mă supără tot lucrul și voiū să-mi dee pace,
Ci singură 'n odae să mă închid, și leneș
Să visez zi și noapte la... la 'mpăratul Peneș.

(Pauză)

Să-mi scoată ochii mie? Indată mă bocesc.

(Se uită 'n oglindă)

O, ochii mei sărmanii... dar eū... eū vă iubesc.

(Vorbind cu chipul ei din oglindă)

Ana... răspunde-odată... Frumoasă ești, mi-ești dragă.
Tu! tu ești fata mamei... dar minte n'ai întreagă.

(Răsună cornul în pădure. Ea ascultă, apoi stinge lumina).

O tu! răsună numai și sufletu-mi răpește,
Simt inima în pieptu-mi cum tremură și crește.
Dar cine ești, pierdute, corn blind și mîngios,
De ce nu suni tu vecinic, și vecinic tot frumos?

(Luna bate tare. Ea deschide fereastra)

Peste virfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Mîngiosul corn răsună.

Rătăcit, nemîngăiet,
Ca un suflet fără parte,
Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet...

(Cornul tacē)

De ce tacī cînd fermecată
Eū spre tine mă întorn?
Mai suna-vei dulce corn
Pentru mine vre o dată?

(Rămîne 'n lumina lunei și-și despletește visătoare părul).

MÎNTUIRE...

Inalt, slab, palid, — sărăcăcios dar corect îmbrăcat, sta în mijlocul odăiei privindu-se melancolic într'un ciob de oglindă ce mai rămăsese spînzurat într'un colț, singur decor al zidurilor goale, — pe cînd dînsa, sgriburită pe salteaua de paie, sub vestmintele cari îi serveau acum de plapumă, își reîncepuse tînguirile.

— Nimic! nimic! Nimic și tot nimic! Dar știi că azi nu mai este nici coajă de pîne și nici lățcae și nimic de vîndut și c'am isprăvit-o și cu cerșitul... Pînă și soră-mea Ileana îmi spunea ieri: «Că și voi, mult aveți de gînd să trăiți pe spinarea altora?...» Crezi că mă mai pot duce la ea sau la altul? Mai ales la altul! S'aud poate tot așa... Imi crapă obrazul!...

El tăcea. La ce ar mai fi vorbit? Isprăvisese de mult cu toate vorbele de mîngiere, de încurajare, — și de alt-fel nici nu prea era elocvent de felul lui.

Maî ales însă tăcea pentru-că ajunsese să simță acum și el deopotrivă toată oroarea situației în care se găsea.

Inlăturat din mica slujbă ce avusese și din care știuse să-și susțină cinci ani modestul «menaj» cu multă chibzuială și cu un talent cu totul superior de echilibristică financiară, se găsea, acum din primăvară, pe drumuri, urmărit de o lipsă de noroc desnădăjduitoare.

Expedientele cu cari reușise să se salveze, pe el și pe nevastă-sa, de la moartea de foame, vreme de opt luni, erau ceva la care el însuși trebuia să se gîndească cu uimire: cită iscusință nu e în stare să deștepte *lipsa* în mintea omului!

Acum însă erau cu adevărat sfîrșite toate. Și cum sta așa, înalt, slab, palid, în mijlocul odăiei, privindu-se melancolic în ciobul de oglindă, își zicea că: da, nevastă-sa avea dreptate:

— De-acu nu ne mai rămîne de cît să ne lungim așa, cu mîinile încrucișate pe piept, și să așteptăm voia domnului...

Dar nu ! Se revolta toată ființa într'însa. Cum ? Oamenii tineri, sănătoși, să nu găsească un mijloc de trai în mijlocul unei mișueli de viață ai cărei martori erau zilnic, pe stradă sau de la fereastră ?...

— A ! trebuie să fii un mare năving sau un laș și mai mare, să te lași așa, turtit de nevoie, tu singur între toți. Singur, înțelegi ! mai prost de cît idiotul din curtea vecină, care cară și dînsul la apă, și tot trăește...

Și, în fața aparentei imposibilități a omului care tăcea fiindcă nu mai avea ce să spună, exasperarea ei creștea mereu, lua proporții enorme, disproporționate chiar cu gravitatea situației.

— Ah ! Dar știu ce-mi rămîne să fac ! Crapă tu dacă ieși un nevoiaș, — ce sunt eu vinovată să crap cu tine ? Eă vreau să trăesc !...

Și se ridică de pe saltea, îmbrăcîndu-se grăbit, nervos, par'că acu, numai de cît, ar fi voit să plece acolo unde știa ea că e mîntuirea, vieța..

El rămase un moment tot nemișcat, numai ceva mai palid și cu privirea puțin încruntată și implorătoare în același timp, îndreptată spre dînsa.

Aceasta ținu însă numai un moment. Apoi zîmbi trist și se îndreptă spre ușă.

— Așa ? Bine ! zise ea îndirjită.

Inchizînd ușa în urma lui, el scoase un oftat adînc. Ea nu-l mai auzea însă.

Nu *adora* negreșit, pe omul acesta. Era însă bărbatul ei, și îl iubea atît pe cît știuse și ea ce e iubirea : nu iubise, însemnează, pe nici un altul mai mult de cît pe dînsul. Dar acum avea așa o simțire, par'că trebuia să-și răsבune ; și tot în vremea asta lacrimi de ciudă îi năpădeau în ochi.

Gînduri vrăjmașe, haine, îi munceau creierul înfierbîntat. A ! nu, nu, — nici o îndoială, nimic !

Gîndurile noastre proprii aă și ele une-orî brutalitatea lor. Cu brutalitatea aceasta, cele mai nesocotite înlătură sau tur-

bură de atitea ori judecata dreaptă și limpede, aruncînd în minte semînțele cîinței...

* * *

Tîrziu, seara, el se întoarce deschizînd sfios ușa. Așa o deschidea întotd'auna cînd se întorcea cu mîna goală...

În odaie era întuneric. Abia o dungă slabă de lumină roșie se zărea din spre sobă, unde ardeau cărbunii, desigur cei din urmă...

Aprinse la sobă o rămășiță de gazetă ce păstra în buzunar și la flacăra-î filfiitoare își aruncă ochii asupra saltelei din colț... Ea sta, întinsă pe spate, galbenă ca ceara, cu ochii mari deschiși, cu privirea țintă în tavan... Cînd o văzu așa, un fior ciudat și neexplicabil, ca de o presimțire fără veste de nenorocire, îl îngheță în loc.

Tremurînd, aprinse lampa și nerăbdător se plecă spre dînsa — Ce ai?...

Și voi să o atingă cu mîna pe frunte.

Dar, scoțînd un țipăt ca de nebună, și ferindu-se de atingerea lui, ea se ridică pe jumătate.

— Lasă-mă, lasă-mă, — îngănă, și dinții i se băteau în gură.

— Dar ce ai, pentru Dumnezeu, ce ai?

Și, mai galben de cît dînsa, bărbatul își duse mîna la frunte pe cînd privirea-î rătăcită cuprinse odaia goală.

Pe jos, într'un colț, strălucea o piesă mare de argint; mai departe, lipită de zid, alta...

Aturci, simți că privirea i se întunecă; pare că lampa se stingea, — apoi se aprindea iar și arunca raze vii și nemi-loase într'un singur colț al odăiei...

Ea, căzuse iar pe spate și încremenise ca și întii, cu ochii speriați în sus...

Incet și clătîindu-se pe picioare, el se ridică. O clipă rămase în picioare, ca un om care se luptă cu un leșin ce vrea să-l cuprindă.

Apoi se îndreptă spre fereastră, se încredință dacă e închisă bine. Pipăi clanța ușei și întoarse cheia în broască.

Se apropie iar de saltea, rămase un moment uitându-se lung cu fixitatea privirii unui om pe care mințile l'au părăsit, spre femeea nemișcată în atitudinea-i resemnată.

Se întoarse încet, ridică și puse jos pe scînduri capacul de-asupra sobei de cărbuni. Apoi veni iar, îngenuchie lângă femeie și se lăsă cu fața în jos asupra saltelei.

De-odată, amîndoi, isbucniră într'un plîns sfișietor, și instinctiv se coprinseră în brațe...

Încetul cu încetul, plînsul se topi într'un scîncit din ce în ce mai întrerupt, din ce în ce mai slab...

Era mîntuirea.

ION GORUN.

ULIUL

In sat devale, s'aud strigăte, tiuhăeli și goană de uliù; iar din desișul pomilor ce ascund casele în umbră răcoroasă, scapă pasărea de pradă, care săgetînd curatele unde ale cuprinsului, lunecă spre creștetul de munte, ducînd în ghiarele-î înțeleștate un smóc de burueni...

Ajuns de-asupra cuibului de cetini, făurit pe sprînceană de stîncă, își potolește sborul în cîteva rotiri domoale, iar în cumpănirea aripilor întinse se lasă pe strașina ce-adăpostește scumpele-î odoare... Ridică apoi picioarele pe rînd și, cu pliscul, le descarcă binișor de romănița încilcită, ce-a prins-o 'n ghiare în fierbințeala luptei cu prada îngrozită de moarte.

Puișorii cari-l zăriseră de departe, crezînd că le-a sosit merindea, nu-și găsesc astîmpăr...

Intind gaturile lor abia însemnate cu pufușor, tremură din aripioarele cu tiulee moi, deschid ochișorii rotunzi și umezi, cască pliscurile încovoiate, dar fragede încă, și cer demincare într'un piuit plîngător...

Pătruns de vaetul puilor flămînzî, se mai ciugulește o clipă și-apoi iarăși s'avîntă în sbor, înecîndu-se în apele limpezi

ale cerului senin..., iar golășei toropiți de foame și căldură cad moleșiți întinzându-și gîturile unii peste alții...

*

Detunatul unei puști tae golul văgăunilor, trecînd spre a se sfărîma de pereții stîncoși ai piscurilor pleșuve...

Printre virfurile brazilor ce țîșnesc din coasta pripită a muntelui, uliul se ridică încet de tot, abia putînd să mai miște sfircul aripilor zdrențuite...

E fără pradă, dar puterile i-s duse și cuibu-i tot mai sus... Se oprește în cale pe salzul mai răsărit al unei stînci... Se uită cu durere la aripa fulgerată, pe-ale cărei pene curge singele din belșug...

Cuprins de fiorii morții, le răspunde într'un țipet sfășiator... și în încordarea ultimei energii, bate pripit din aripa mai teafără și încearcă din nou să se 'nalțe la puișori...

Plutește o clipă... și-apoi din colț în colț de stîncă se rostogolește tot mai repede în fundul prăpăstiei...; iar mîtiteii îi strigă, il chiamă mereu..!

MARIOARA FLORIAN.

PĂMÎNT ȘI APĂ

— Veniți să vă mai povestesc.

Ionel, și Ștefan își așezară cărțile 'n ghiozdan, iar Lili închise pianul — și cu toții grăbiră în jurul bătrînului.

— Da să fie lungă, bunicule.

— Să nu fie cu zmei și cu balauri...

— Una adevărată!

— Da, foarte-adevărată.

Și moșu se așeză în scaun. Intinse picioarele, ostenite de atîta mers, (ani de cînd umblă!) și mîinile puțin tremurătoare le sprijini de brațele scaunului, își potrivi ochelarii, glasul, ca un orator conștiincios, apoi începu.

— A fost demult, tare demult. Aproape o sută de ani-

A fost în anul o mie opt sute doi-spre-zece, un sat frumos în Transilvania, în părțile Maramureșului. Și în satul acela trăia un om bătrîn, Moș Costan cu nevasta lui și un băiat al lor, flăcău mare.

Nu erau bogați, dar aveau pămînt și 'l lucrau cu hărnicie și trăiau cu îndestulare. Aveau casă cu două odăi, tindă, în tot-dea-una curat spoite; aveau grajd bun, doi boi și o vacă cu vițel.

— Dacă ne ajută Dumnezeu, rodul ăst an îl putem vinde la toamnă, al din hambar ne ajunge, ce zici Catelino?

Bătrîna numai cît zise un: ajunge! și zîmbi. Că până să desfacă firele de tort din spată n'avea vreme de vorbă multă. Se apropiau Paștile și pînza mai trebuia și înălbită.

— La iarnă, de-o vrea cel de sus, îl însurăm pe Chiril.

— Să ne ajute Dumnezeu.

Și bătrîna zîmbi din nou. Se vedea deja soacră mare, la nuntă, cu masa întinsă, lăutari voioși și peste un an cu un nepoțel frumos în brate.

Se ridică din rîzboiul înaltă, voinică, adună pînza pe cap și dănd binețe moșului porni cu ea la vale.

Costan plecă și el în grajd să mai vadă de vite, să mai mîngăie vițelul.

— Ce mai juncan la anu!

Dar Dumnezeu a vrut alt-fel.

Cerul se întunecă. Vinturi aspre începură să bată din spre miază-noapte. Septămîni întregi nu se văzu nici o fâșie albastră, nici un noraș alb, pe întinsul, întunecatul orizont.

Ooamenii se uita în sus cu grijă, clătînd din cap.

— Un război mare o să fie.

La poalele cerului se încinse o roșată vie.

— Ard suflete acolo.. Din păcate grele. Holera, ciuma o să vină.

Și creștinii își făceau cruce.

— Dumnezeu, să ne aibă în paza lui!

Toată luna lui April trecu așa.

Țăranii arară pământul, îl semănară cu grăunțele cele mai bune, cele mai frumoase; sudorile curgeau șiroaie pe frunțile lor udînd pământul uscat, căci din cer nici o picătură nu cădea.

Norii veneau, negrii, mari ca niște balauri inspăimîntători, se isbeau în căpete, mugea cerul de groaza lor și se cutremura pământul, dar plecau apoi iarăși în acelaș joc rotitor, limpezind cerul, albastru.

Sămînța nu încolți.

Frumoasa, minunata lună Maiu, cînd toată natura e în floare, trecu și ea tristă și tăcută, într'o așteptare încordată. Oamenii se uitaū la pământ, la cer: cum de cel de sus nu se îndură?

Nici un strop de ploae nu căzu.

Iunie — și apoi luna lui cuptor veni ca un potop de foc cumplit, ce arde și pustie tot pământul și hotarul și apele cu isvoarele și frunzele și tufșurile și toate viețuitoarele dia lume.

Nu mai era nici un firicel de iarbă, riurile secară — păsările țipau, sburînd departe... Vitele răgeau ca fiarele și mueraū pe cîmp

Cinii urlau înfiorător.

Oamenii se adunaū în curtea primăriei și se sfătuiău ce este de făcut?

— Urgia lui Dumnezeu.

Apoi porneaū, în șiraguri nesfirșite, la biserică. Făcură daruri, pentru slujbe, și luminări aprinseră la toate icoanele, și sfinții i-au scos în cîmp și mătaniū aū făcut, sute și miū, închinăți cu capetele goale în bătaia soarelui arzător... Au sărutat cu evlavie pământul fierbinte și l'aū stropit cu apă sfințită și cu lacrimile lor. În zadar!

Paparude s'aū pornit, din casă în casă, cîntece tînguioase de copii, fetițe nevinovate de a căror rugă ascultă cel milostiv... Dar bătriniū se uitaū cu jale la apa ce se arunca peste frunzele moarte și se risipea în zadar.

Cîmpul se uscăse tot. holdele dragi, unde altă dată se le-

gănau, în ondularea unei mări de aur, grînele frumoase, porumbul înalt cu frunzele late și verzi, erau acum o pulbere de pămînt ars și pustiū.

Abia pe la sfirșitul lui August se îndură cel de sus și trimise ploaie. Tirziū! Pulberea galbenă se prefăcu în glod negru, dar din inima pămîntului nu răsări nimic.

Bătrînul Costan ședea pe prispă gînditor. Luleaua, altă dată neclintită din gură, o ținea acum rece între mîni. Cine se mai gîndea acum la tutun!

Vitele îi răgeau de foame în grajd. Vițelu îi murise.

Chiril era dus în oraș cu un sac de porumb doar va găsi în schimb un maldăr de hlujă sau o mîna de paie pentru sêrmenele dobitoace.

Bătrîna se sguli în prag și cosea o cămașă; dar ochii ei se închideau într'una și lacrimi mari ca boabele de mărgele picuraū peste pinza albă de in.

O femeie tînără, o nepoată de-a ei, cu doi copilași ce i se țineaū de fustă, veni să-î ceară o strachină de mălaiū. Numai o leacă, cît să facă o mămăligă. Pină, s'o întoarce bărbatul, căci era dus și el cu vitele în tirg doar le-o putea vinde.

Catelina se sculă și-î dete o strachină de făină.

Dar abia se așeză la loc, veni iar o vecină. Galbenă, speriată, aducea un copil de un an, culcat pe brațe. Se jelui că de o săptămîna n'aū mîncat nimic... Nu mai aū nici vite, nici tărițe, nici coceni măcar! Bărbatul n'a lăsat-o să vină mai degrabă, căci, spune el, de va da lelea Catelina la toți, în curînd se va goli și la ei hambarul.. Dar acu—și arată tremurînd copilul—fețișoașa lui frumoasă s'a uscat, e lipită de oase pielea, și gurița i s'a albit, nici să plîngă nu mai poate, doar ochii cei negri ce-aū rămas așa de mari în fundul orbitelor și-î întoarce rugători.

— Dă-î, lele Catelino, că moare copilul—moare de foame.

Catelina alergă din nou la sacul cu făină.

— Dă-î, maică, dă-î fuga să mînce, cum să lași copilul să moară... să moară de foame! vai, Doamne...

Dar vaetul se încinse, se răspîndi și tot mai tare, mai sfișietor mai înverșunat se tîngui:

— Mor de foame!...

Foame... foame... foame!... Sute de femei alergau pe uliți frîngîndu-și minile, smulgîndu-și părul... Copiii țipau în urma lor galbeni, cu părul vilvoi, cu trupușorul gol, uscat, plini de răni și de noroiu.

— Mamă... mamă...

Si mamele se întorceau, îi ridicau în brațe, îi săruta în mîngierî nebune, desperate... Apoi rămîneau de veci cu gura căscată, cu dinții înfipti în oasele trupușorului iubit, rece, din care nu mai țîșnea sînge...

Bărbații fugeau îngrozii. Nici unul nu rămînea în sat. Alergau prin împrejurimi, ca fiarele flămînde după pradă.

Unii se întorceau, dar puțin. Ceii mai mulți nu se mai întorceau. Hotarele erau mari și multe și pretutindenî bintuise aceeași secetă, aceeași foamete.

Primarii satelor făcură jălbi la stăpînire. Dar stăpînirea străină, dușmană neamului românesc, nu răspunse decît într'un tirziu.

Răspunse cu răutate, nu cu milă și cu părintească îngrijire.

Reaminti nenorocitului popor, sîngeroasele lui răsculări; numele lui Doșa, apoi pe în veci neuitații Horia și Cloșca; și acum, zicea stăpînirea, Dumnezeu pedepsește poporul nesupus, poporul răzvrătit ce ridicase mîna contra celor sus puși.

Romîniî plecară capetele. Osînda era dată.

Nu erau căi ferate, nici telegraf, nici chiar poște sau alte înlesniri de comunicație întinsă; mureau cu sutele, cu miile, cum mor urșii în vîgăunele stincilor, neștiuți de nimeni.

Bătrînul Costan albise ca o oaie, și Catelina se făcuse scundă și puțintică din voinică ce fusese. Isprăviseră demult hambarul.

Era iarnă. O iarnă aspră, căzuse zăpadă multă și se lăsase un ger cumplit.

În sat nu mai erau decît ici colo cite-va suflete; copii, femei și moșnegi.

Chiril singur, dintre flăcăi, cedase până acum rugăciunilor mamei sale și nu plecase.

— Unde să pornești acu pe ger?... Unde să găsești de lucru?

Și bătrîna cobora în beciu, scormonea în fundul pămîntului și tot mai găsea cîte un morcov, cîte un un cartof veșted, putred pe jumătate... Apoi mai adunase Catelina frunze, flori de tei, de soc și tot felul de ierburî, cari prindeau acu așa de bine.

Dar într'o zi Chiril nu mai putu răbda. Se sculă înainte de-a se lumina de ziuă. Vorbi el ceva în gînd, suspinînd, ca să n'auză bătrîna; apoi desprinse sumanul din cuiu, o straiță, căciula de oi peste urechi, toiagul.

— Să mă aștepți cu bine, taică... Mamă!

Iși desfăcu brațele, și maică-sa îi căzu la piept plîngînd.

— Rămîi cu bine, mamă... și lasă... o să mă întorc iar...

La mîrginea satului se opri; se uită îndărăt la casele pustii, îngropate în zăpadă, la holdele întinse învelite, ca într'o pînză albă, strălucitoare de soare; — ce mormînt frumos, pămîntul! Și s'a dus».

Bunicul osteni de povestit; își sărută nepoții pe trunte și le zise:

— Altă dată vă spun mai departe.

CONSTANȚA HODOȘ.

BISERICA RUINATĂ

Biserica stă tristă pe golul mîl al mării—
O noapte-a fost, cumplită, iar valul răvărsat
Cu vuet îngropat-a sub el întregul sat.
Și birne și cadavre și semne-ale pierzării
Rămăseră 'n amestec prin mucedul nămol
Cînd apa se retrase lăsînd iar cîmpul gol.

Cînd trec corăbierii în dreptul ei, pe mare,
 Fac cruce, și cu visla bat apa mai grăbit.
 Se joacă vîntul jalnic cu clopotul dogit,
 Prin spartele ferestre cîntînd cu desperare.
 Amurgul vine roșu, vin galbenele zori,
 Și noaptea peste lună trec turmele de nori,
 Ea stă, tăcutul martur, pe veșteda colină
 Umplînd singurătatea de spaimă și fiori...

G. COȘBUC.

CUM SE FACE CRITICA...

Ușor de tot. Frunzărești un volum proaspăt, te-asezi la masă, ia cite-va foii albe, moie clapsul în cerneală și scrii...

«*Cuiburii Părăsite* e un mic roman sentimental, scris în formă de jurnal, în proză, de un temperament poetic. De aceea, cea mai potrivită clasare a acestei noi lucrări a d-lui Gh. Silvan este a o trece în rîndul poemelor în proză — și anume a poemelor lirice».

Și așa, ce-a fost mai greu s'a făcut. Căci — trebuie să știți — grija de căpetenie a unui critic e să claseze opera de care se ocupă. Odată terminată această operație, procedezi la schițarea subiectului.

«Subiectul lipsit de intrigă e banal: O idilă scurtă, tristă, prin codri și prin munți...»

În adevăr, nici nu se poate închipui ceva mai banal, mai scurt, și mai trist în același timp, ca o idilă prin codri și prin munți. Și lucrul e cu atît mai dezolant, cu cit :

«Pentru Viorel acest sentimental amor nu a fost de cit un capriciū trecător, — o idilă cum în deobște le plac să aibă tinerele fete cînd merg vara în vilegiatură».

Acum, nu-ți mai rămîne de cit să vorbești de talentul autorului. Pentru aceasta, îți treci de cite-va ori mîinile prin păr dacă n'ai apucat a cheli de-atita bătae de cap, — îți faci trei

crunți între sprincene, și, cu aerul cel mai solemn posibil, decretezi :

Incontestabil că e un talent Silvan, dar în această lucrare ne apare prea difuz din cauza acelei imaginațiuni *nereținută de nici un frîu și de acea perpetuă explozie de lirizm* aproape bolnăvicios. *Dacă volumul acesta ar fi fost strîns în 20—30 pagini de versuri ar fi fost mai bine și am fi avut poate atunci o lucrare de reală valoare literară.*

Vedeți cum acea imaginațiune nereținută *de acea perpetuă explozie de lirizm* (Brrr!) a dat de șugubină *incontestabilul* talent al d-lui Silvan! Și cu toate astea, dacă volumul astea, — scris în proză — «ar fi fost strîns în 20—30 pagini de versuri ar fi fost mai bine». Dacă!...

Ce păcat că nu s'a gîndit și autorul la combinația asta așa de ingenioasă! — O, dar lucrul se poate repara, cred. Rețeta-i simplă: Puț frumușel proza 'n mașina de tocat... silabe, și scoți «o lucrare de reală valoare literară».

Și eată cum se face critica... în lumea Caionilor!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PLIVITOR.

ÎN NOAPTE

Cum trece 'n lume toată slava
Ca și un vis, ca spuma undii,
Sus în cetate la Suceava
Eū zic: *Sic transit gloria mundi!*
Pe ziduri negre bate lună
Din vechi icoane numai pete,
Sub mine aud un glas ce sună,
Un glas adinc zicind: «Mi-e sete».

Și văd eșind o umbră albă
Moșneag bătrîn, purtînd coroană
Pe pieptul lui o sfințită salbă,
Pe umeri largi o scumpă blană,
El mina 'ntinde blind «N'ai grijă,
«Ce zic nu trece la isvod,
«Eu sunt vestitul Domn Dabijă,
«Sunt moș Istrate Voevod».

Moldova cu stejari și cetini
Ascunde inimă mari de Domn,
Să bem cu toți, să bem prietini
Să le vărsăm și lor în somn,
Pin'vine-al zilei blind luceafăr,
Să bem ca bun și vechi tovarăși
Și toți cu chef, nici unul teafăr...
Și cum sfirșim să 'ncepem iarăși.

Răpiți paharele cu palma;
Iar pe pahar se strîngă pumnul
Și să cîntăm cu toți de-a valma
Diac tomnatec și alumnul,
Cîntînd adinc un *De profundis*
Perennis humus erit rex
Frumoase vremi! Dar unde-s?
[unde-s?
S'aū dus pe veci! *Bibanus ex!*»

M. EMINESCU.

RĂSPUNSURI

D-lui R. în B. — Formă atrăgătoare. Nu știu ce fior de primăvară străbate versurile D-voastră. Gîndirea însă e în mugur, impacientă, gata să se deschidă, gata să 'nflorească. Să așteptăm... O, divinele flori cari n'au înflorit încă!

D-lui N. S. Ploești. — Da, le-am primit și pe cele dintăi. Ce să vă spunem? Versuri corecte și... indiferente, cari ne anunță că primăvara vin cocorii și 'nfloresc zambilele, cum ni-ar spune că expresul București-Berlin se oprește la Ploești numai 7 minute. Citim versurile și ne 'ntrebăm mereu: Unde-i poezia? Unde-i vieața, căldura, tresărimea aceea misterioasă, pe care vorbele mai mult o ascund de cît o arată, și care totuși străbate, se smulge din forma cea mai încilcită, și se reproduce în mîile, în milioanele de suflute de azi, de mine și de 'ntotdeauna — simbur de energii fără număr și fără sfîrșit, rază neperitoare a unui astru nou! Dar ce zor aveți să faceți numai de cît *poezii*. Incercați proză. Poezia se toarnă numai la ferbințeală. Proza se bate și la o temperatură mai mică.

D-lui C. I. Loco... «și cum se face că *ele* primesc de obicei răspunsuri favorabile?»... Hm! D-voastră poate glumiți, dar noi ne-am întrebat foarte serios, și mereu ne 'ntrebăm: cum se face că din atîția *ei* cari ne tot trimet, și versuri și proză nu se alege unul, despre care să putem zice: asta e! — Și știe bunul Dumnezeu cu cîtă nerăbdare-l așteptăm, și cu cîtă dragoste l'am primi, dar nu vine, nu se vede! Singurele semne mai îmbucurătoare tot de la *ele* ne sosesc. Eată, chiar în numărul de azi publicăm o pagină datorită unei necunoscute Mărioare, căreia — ori cît vi s'ar părea D-voastră de curios — îi mulțumim din toată inima și-i aducem cele mai călduroase felicitări pentru frumosul ei dar de a vedea just și de a spune cît trebuie, și cum trebuie, ca să vedem și noi.

...A, uitați tocmai ceea ce e mai interesant pentru D-voastră: nici una din bucățile pe cari ni le-ați trimis n'a fost «găsită la înălțimea exigențelor» noastre. Ce să fie asta, nu știm nici noi!...

D-lui D. R. Iași. — O cunoaștem de mult. A fost publicată în «Con-timporanul» acum două zeci de ani. Dar, și fără asta, nu v'am fi putut satisface dorința. Noi ținem foarte mult — mai mult poate de cît ar trebui — la o formă mai îngrijită, la o notare mai precisă a gîndirei. Bune-or fi lucrurile pe cari le 'spuneți, dar frazele D-voastră sînt tulburi, încercate și greoaie ca roțile unui car pe-un drum noroiu; ideile înaintează anevoc, într'o învălmășală care ne ostenește, și vieața-i scurtă, și noi sîntem din ce în ce mai grăbiți, ș'atîția altii ne chiamă, strigă, gesticulează... Unde să ne 'ntoarcem? Pe cine s' ascultăm? «Haide, vorbește, spune iute ce ai de spus, că n'am vreme de stat». Gîndiți-vă la cititori, gîndiți-vă la vorbele astea de cite ori scrieți!

D-lui C. I. Brăila. Un roman!... Și spuneți asta, așa, parcă n'ar fi nimic. O, il publicăm bucuros, dacă-i bun. Nu ni-l trimeteți însă prin poștă. Incredințați-l unui prieten, sau veniți D-voastră cu acel «voluminos manuscris». Vom citi cite-va pagini împreună, ș'om vedea atunci... care pe unde e. — Ați mai scris? Ați mai publicat vr'o dată ceva?... In sfîrșit, astea-s întrebări a căror importanță ar atîrna, firește, de valoarea literară a operei D-voastră. De spus nu vă putem spune nimic, până nu vom vedea «corpul delictului».

RED.